

खाद्य व्यवस्था तथा व्यापार कम्पनी लिमिटेड

स्तरः सहायक, सेवा/समूहः-विविध/बजार विश्लेषक, तहः-५, पदः-वरिष्ठ सहायक (बजार विश्लेषक)

खुला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

पाठ्यक्रम योजनालाई निम्नानुसारका दुई चरणमा विभाजन गरिएको छः

प्रथम चरण:-	लिखित परीक्षा	पूर्णाङ्कः- २००
द्वितीय चरण:-	क) सीप परीक्षण	पूर्णाङ्कः- १०
	ख) अन्तर्वार्ता	पूर्णाङ्कः- ३०

परीक्षा योजना (Examination Scheme)

१. प्रथम चरणः लिखित परीक्षा

पूर्णाङ्कः- २००

पत्र	विषय	पूर्णाङ्क	उत्तीर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली	प्रश्न संख्या x अङ्क	समय	
प्रथम	सामान्य ज्ञान	१००	४०	वस्तुगत	बहुवैकल्पिक प्रश्न (MCQ)	५०प्रश्नx१ अङ्क=५०	४५ मिनेट
	समसामयिक अध्ययन			विषयगत		४प्रश्नx५ अङ्क=२० १प्रश्नx१० अङ्क=१०	१ घण्टा
	गणित			विषयगत		४प्रश्नx५ अङ्क=२०	१५ मिनेट
द्वितीय	सेवा सम्बन्धी	१००	४०	विषयगत		१२प्रश्नx५ अङ्क=६० ४प्रश्नx१० अङ्क=४०	२ घण्टा ३० मिनेट

२. द्वितीय चरणः सीप परीक्षण र अन्तर्वार्ता

पूर्णाङ्कः- ४०

विषय	पूर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली	समय
क) कम्प्युटर सीप परीक्षण	१०	प्रयोगात्मक	२० मिनेट
ख) अन्तर्वार्ता	३०	मौखिक	

द्रष्टव्यः-

- लिखित परीक्षाको माध्यम भाषा नेपाली वा अंग्रेजी अथवा नेपाली र अंग्रेजी दुवै हुन सक्नेछ।
- प्रथम र द्वितीय पत्रको लिखित परीक्षा छुट्टाछुट्टै हुनेछ।
- वस्तुगत बहुवैकल्पिक (Multiple Choice) प्रश्नको गलत उत्तर दिएमा प्रत्येक गलत उत्तर बापत २० प्रतिशत अङ्क कट्टा गरिनेछ, तर उत्तर नदिएमा त्यस बापत अङ्क दिइने छैन र अङ्क कट्टा पनि गरिने छैन।
- वस्तुगत बहुवैकल्पिक हुने परीक्षामा परीक्षार्थीले उत्तर लेख्दा अंग्रेजी ठूलो अक्षर (Capital letter) A,B,C,D मा लेख्नुपर्नेछ। सानो अक्षर (Small letter) a,b,c,d लेखेको वा अन्य कुनै सङ्केत गरेको भए सबै उत्तरपुस्तिका रद्द हुनेछ।
- बहुवैकल्पिक प्रश्नहरू हुने परीक्षामा कुनै प्रकारको क्याल्कुलेटर (Calculator) प्रयोग गर्न पाइने छैन।
- परीक्षामा सोधिने प्रश्नसंख्या, अङ्क र अङ्कभार यथासम्भव सम्बन्धित पत्र /विषयमा तोकिए अनुसार हुनेछ।
- विषयगत प्रश्न हुने पत्रका हकमा प्रत्येक खण्डका लागि छुट्टाछुट्टै उत्तरपुस्तिकाहरू हुनेछन्। परीक्षार्थीले प्रत्येक खण्डका प्रश्नहरूको उत्तर सोही खण्डको उत्तरपुस्तिकामा लेख्नुपर्ने छ।
- यस पाठ्यक्रम योजना अन्तर्गतिका पत्र विषय/का विषयवस्तुमा जेसुकै लेखिएको भए तापनि पाठ्यक्रममा परेका कानून, ऐन, नियम, विनियम तथा नीति परीक्षाको मिति भन्दा ३ महिना अगाडि (संशोधन भएका वा संशोधन भई हटाईएका वा थप गरी संशोधन भई) कायम रहेकालाई यस पाठ्यक्रममा परेको सम्झनुपर्दछ।
- प्रथम चरणको परीक्षाबाट छनौट भएका उम्मेदवारलाई मात्र द्वितीय चरणको परीक्षामा सम्मिलित गराइनेछ।
- यस भन्दा अगाडि लागु भएका मायि उल्लेखित सेवा, समूहको पाठ्यक्रम खोरेज गरिएको छ।
- पाठ्यक्रम स्वीकृत मिति: २०८२/०३/२५

खाद्य व्यवस्था तथा व्यापार कम्पनी लिमिटेड

स्तरः सहायक, सेवा/समूहः-विविध/बजार विश्लेषक, तहः-५, पदः-वरिष्ठ सहायक (बजार विश्लेषक)

खुला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

प्रथम पत्रः-सामान्य ज्ञान, समसामयिक अध्ययन र गणित

खण्ड (क)- ५० अङ्क (५० प्रश्न x १ अंक)

१. सामान्य ज्ञान

- १.१ नेपालको भौगोलिक, ऐतिहासिक, आर्थिक, सामाजिक, सांस्कृतिक, साहित्य र राजनीतिक अवस्था सम्बन्धी सामान्य जानकारी
- १.२ राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय महत्वपूर्ण समसामयिक घटनाहरू
- १.३ विज्ञानका महत्वपूर्ण उपलब्धीहरू सम्बन्धी सामान्य जानकारी
- १.४ नेपालको वर्तमान शासन प्रणाली सम्बन्धी सामान्य जानकारी
- १.५ संवैधानिक विकासक्रम र नेपालको प्रचलित संविधान सम्बन्धी सामान्य जानकारी
- १.६ विश्वको भूगोल-महादेश, महासागर, अक्षांश, देशान्तर, अन्तर्राष्ट्रिय तिथि रेखा, समय, दूरी, पर्वतशृंखला, मरुभूमि, भूकम्प, ज्वालामुखी, नदी, हिमनदी, ताल, हिमताल, जलवायु, व्यापारिक वायू, मनसुन
- १.७ विश्वका ऐतिहासिक घटनाहरू (म्याग्नाकार्टा, औद्योगिक क्रान्ति, फ्रान्सको राज्यक्रान्ति, अमेरिकी स्वतन्त्रता संग्राम, रुसी/अक्टोवर क्रान्ति, प्रथम र द्वितीय विश्वयुद्ध तथा भारतीय स्वतन्त्रता संग्राम)
- १.८ संयुक्त राष्ट्रसंघ र यसका विशिष्टीकृत संस्था र गतिविधि
- १.९ क्षेत्रीय संगठनः सार्क, बिमस्टेक, आसियान, युरोपियन संघ
- १.१० राष्ट्रिय र अन्तर्राष्ट्रिय महत्वका राजनीतिक, सामाजिक, आर्थिक, वैज्ञानिक, सांस्कृतिक, खेदकुद, पुस्तक, पुरस्कार, कला, साहित्य, संगीत आदि लगायत समसामयिक घटना तथा नवीनतम गतिविधि महत्वपूर्ण व्यक्तित्व तथा विचारकहरू सम्बन्धी जानकारी
- १.११ खाद्य व्यवस्था तथा व्यापार कम्पनी लिमिटेडसँग सम्बन्धित अन्तर्राष्ट्रिय संस्था WFP, FAO र WTO सम्बन्धी जानकारी
- १.१२ खाद्य व्यवस्था तथा व्यापार कम्पनी लिमिटेडसँग सम्बन्धित सरोकारवाला निकायहरू

खण्ड (ख) -३० अङ्क

(४ प्रश्न x ५ अंक, १ प्रश्न x १० अंक)

२. समसामयिक अध्ययन

- २.१ कानुनको शासन, लोकतान्त्रिक मूल्य र मान्यता, समावेशीकरण, समानुपातिक प्रतिनिधित्व तथा सकारात्मक विभेद, सामाजिक न्याय र सुरक्षा र सुशासन
- २.२ आर्थिक विकासका पक्षहरूः कृषि, पर्यटन, पूर्वाधार, पर्यावरण संरक्षण, वैदेशिक रोजगारी, विप्रेषण
- २.३ विकासमा सार्वजनिक क्षेत्र, निजी क्षेत्र र सहकारी क्षेत्रको भूमिका
- २.४ वैदेशिक सहायता र अन्तर्राष्ट्रिय सहयोग
- २.५ चालु आवधिक योजना सम्बन्धी सामान्य जानकारी
- २.६ दिगो विकास र वातावरणीय सवालहरू
- २.७ सामाजिक सजाल र विद्युतीय अपराध
- २.८ खाद्य सुरक्षा र खाद्य सम्प्रभुता
- २.९ नागरिक चेतना, नागरिक शिक्षा, नागरिक समाज तथा नागरिकहरूको दायित्व र कर्तव्य
- २.१० आर्थिक उदारीकरण, निजीकरण
- २.११ सार्वजनिक व्यवस्थपनमा पारदर्शिता र जवाफदेहिता

खाद्य व्यवस्था तथा व्यापार कम्पनी लिमिटेड

स्तरः सहायक, सेवा/समूहः-विविध/बजार विश्लेषक, तहः-५, पदः-वरिष्ठ सहायक (बजार विश्लेषक)

खुला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

खण्ड (ग) -२० अङ्क

(४ प्रश्न ५ अंक)

३. गणित

- ३.१ गणितका आभारभूत नियमहरू
- ३.२ ऐकिक नियम
- ३.३ प्रतिशत
- ३.४ भिन्न र अनुपात
- ३.५ नाफा र नोकसान
- ३.६ साधारण तथा चक्रिय
- ३.७ कर, कमिशन र हासकट्टी
- ३.८ तथ्यांकशास्त्र (मध्यक, मध्यिका र रीत)
- ३.९ क्षेत्रफल र परिमिति
- ३.१० इकाइहरूको गणितीय परिवर्तन

खाद्य व्यवस्था तथा व्यापार कम्पनी लिमिटेड

स्तरः सहायक, सेवा/समूहः-विविध/बजार विश्लेषक, तहः-५, पदः-वरिष्ठ सहायक (बजार विश्लेषक)

खुला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

द्वितीय पत्रः सेवा सम्बन्धी

खण्ड (क) -५० अङ्क

(६ प्रश्न x५ अंक, २ प्रश्न x१० अंक)

१. कार्यालय व्यवस्थापन र व्यवस्थापनका आधारभूत

- १.१ कार्यालय र कार्यालय व्यवस्थापनको अवधारणा र महत्व
- १.२ अभिलेख व्यवस्थापनको परिचय, उद्देश्य, आवश्यकता र महत्व
- १.३ कार्यालयमा संचारको महत्व, प्रकार, माध्यम
- १.४ बजेटको अर्थ, सिद्धान्त, प्रकार र महत्व
- १.५ बजेट तर्जुमा, कार्यान्वयन र नियन्त्रण
- १.६ जिन्सी व्यवस्थापनको परिचय,
- १.७ व्यवस्थापनको अवधारणा तथा महत्व
- १.८ व्यवस्थापनका कार्यहरूः योजना, समन्वय, निर्देशन, नियन्त्रण, निर्णय प्रक्रिया
- १.९ सार्वजनिक सेवा प्रवाहमा नविनतम अवधारणा, उपयोग, प्रभावकारिता
- १.१० सार्वजनिक सेवा प्रवाह

२. बजार व्यवस्थापन

- २.१ बजारको परिचय, बजारका वर्गीकरण
- २.२ बजारका लागि आवश्यक तत्वहरू, नास हुने र नहुने वस्तुहरू, मूल्य निर्धारण प्रकृया
- २.३ बजार विश्लेषणका विधि, प्रक्रिया, प्रकार, महत्व र उद्देश्य
- २.४ खाद्य संस्थानले कारोबार गर्ने वस्तुहरू, उपलब्धता, बजारीकरणको अवस्था
- २.५ खाद्य वस्तुको उपलब्धता, बजारीकरणमा देखापरेका समस्याहरू
- २.६ उत्पादन गुणस्तर तथा ब्राण्डिङ, ट्रेडमार्क
- २.७ नेपालमा वस्तु तथा सेवाका गुणस्तर सम्बन्धी मापदण्ड, संस्थागत व्यवस्था, गुणस्तर नियन्त्रण र प्रयोगशाला
- २.८ माग र आपूर्तिको विश्लेषण, उत्पादन र खपत सम्बन्धी जानकारी
- २.९ वस्तु आयात तथा सोको सीमावर्ति बजार मूल्य
- २.१० खाद्यान्न तथा अन्य वस्तुको प्रचलित बजार मूल्य अध्ययन र विश्लेषण
- २.११ ब्राण्डिङ, प्याकेजिङ, गुणस्तर पहिचान र मूल्य समायोजन
- २.१२ उपभोक्ताको रुचि र खरिद आवश्यकताको पहिचान
- २.१३ खरिद क्षेत्र र खपत हुन क्षेत्रको पहिचानको अनुसन्धान र पहिचान
- २.१४ उपभोक्ता संरक्षण र उपभोक्तावाद
- २.१५ ग्राहक सम्बन्ध व्यवस्थापन
- २.१६ बजार अनुसन्धान क्षेत्र र प्रक्रिया
- २.१७. Marketing mix/ strategy
  - २.१७.१ Product: meaning, types, product life cycle, branding
  - २.१७.२ Price: meaning, importance, pricing method
  - २.१७.३ Place: meaning, importance, channels, logistics
  - २.१७.४ Promotion: meaning, objectives, promotion mix

खाद्य व्यवस्था तथा व्यापार कम्पनी लिमिटेड

स्तरः सहायक, सेवा/समूहः-विविध/बजार विश्लेषक, तहः-५, पदः-वरिष्ठ सहायक (बजार विश्लेषक)

खुला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

खण्ड (ख) -५० अङ्क (६ प्रश्न x५ अंक, २ प्रश्न x१० अंक)

३. कम्पनी सम्बन्धी संस्थागत जानकारी

- ३.१ खाद्य व्यवस्था तथा व्यापार कम्पनीको परिचय, संगठनात्मक संरचना र कार्यक्षेत्र
- ३.२ साविकमा नेपाल खाद्य संस्थान र नेशनल ट्रेडिङ लिमिटेडले गर्दै आएका कामको सामान्य जानकारी
- ३.३ कम्पनीको व्यापार विविधीकरण, प्रतिष्पर्धात्मक क्षमता, आन्तरिक तथा बाह्य व्यापारका संभावना
- ३.४ खाद्य व्यवस्था तथा व्यापार कम्पनीको व्यवसायिक योजनाको आवश्यकता र प्रारूप
- ३.५ कम्पनीले संचालन गर्ने खरिद विक्री, भण्डारण, कुटानी पिसानी, ब्राण्डिङ, प्याकेजिङ, ढुवानी सम्बन्धी विषयहरू
- ३.६ कम्पनीले प्रयोगमा ल्याएको बजारीकरण रणनीति एवं अनलाइन विजिनेस पोर्टल सम्बन्धी जानकारी
- ३.७ चालु आवधिक योजना र चालु आ.व. को नीति तथा कार्यक्रम तथा बजेटमा खाद्य व्यवस्था तथा व्यापार कम्पनी सम्बन्धी सबाल
- ३.८ खाद्य व्यवस्था तथा व्यापार कम्पनीका सरोकारवाला, साझेदार तथा सहयोगी निकाय
- ३.९ अन्तर्राष्ट्रिय खाद्य तथा कृषि सम्बन्धी संघ संस्थाहरू: इफड (IFAD), खाद्य तथा कृषि संगठन (FAO), विश्व खाद्य कार्यक्रम (WFP) र विश्व व्यापार संगठन (WTO) सम्बन्धी जानकारी
- ३.१० नेपालमा खाद्यान्न उत्पादनको वर्तमान अवस्था, माग आपूर्ति तथा बजारीकरणको व्यवस्था
- ३.११ खाद्य सुरक्षा तथा खाद्य सम्प्रभूता, पौष्टिकता सम्बन्धी अवधारणा

४. सेवासंग सम्बद्ध कानूनी व्यवस्थाहरू

- ४.१ खाद्य व्यवस्था तथा व्यापार कम्पनी लिमिटेडको प्रवन्धपत्र र नियमावली
- ४.२ संस्थान ऐन २०२१
- ४.३ कम्पनी ऐन, २०६३ (परिच्छेद १, ३,७, ८)
- ४.४ खाद्य व्यवस्था तथा व्यापार कम्पनी लिमिटेड कर्मचारी सेवा, शर्त र सुविधा सम्बन्धी विनियमावली, २०७९
- ४.५ खाद्य स्वच्छता तथा गुणस्तर ऐन, २०८१
- ४.६ उपभोक्ता हित संरक्षण ऐन, २०७५, उपभोक्ता संरक्षण नियमावली, २०७६
- ४.७ सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ (परिच्छेद १ र २)
- ४.८ आयकर ऐन, २०५८ (परिच्छेद १, ७, ८, १२)
- ४.९ मुलुकी देवानी (संहिता) ऐन, २०७४ करारसम्बन्धी व्यवस्था
- ४.१० नेपाल सरकारको उद्योग, वाणिज्य तथा आपूर्ति सम्बन्धी नीति सम्बन्धी सामान्य जानकारी

खाद्य व्यवस्था तथा व्यापार कम्पनी लिमिटेड
स्तर: सहायक, सेवा/समूह:-विविध/बजार विश्लेषक, तह:-५ , पद:-वरिष्ठ सहायक (बजार विश्लेषक)
खुला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम
कम्प्युटर सीप परीक्षण प्रयोगात्मक परीक्षा योजना
(Computer Skill Test Practical Examination Scheme)

विषय	पूर्णाङ्क	विषयवस्तु शिर्षक	अङ्क	समय
कम्प्युटर सीप परीक्षण (Computer Skill Test)	१०	Devanagari Typing	२.५ अङ्क	५ मिनेट
		English Typing	२.५ अङ्क	५ मिनेट
		Windows basic& Word Processing	५ अङ्क	५ मिनेट

Contents

1. Windows basic

- Introduction to Graphical User Interface
- Starting and shutting down Windows
- Basic Windows elements - Desktop, Taskbar, My Computer, Recycle Bin, etc.
- Concept of files and folders
- Searching files and folders

2. Word processing

- Creating, saving and opening documents
- Typing in Devanagari and English
- Text formatting (font, size, color, underline, italic, bold, etc) and paragraph formatting (alignment, indentation, spacing)
- Inserting header, footer, page number
- Page setting (margin, page size, orientation), previewing and printing of documents

-----